

NAŠE HLASY

NEZAVISLY ČESKOSLOVENSKÝ TĚDENÍK

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY

No. 34 (430) Vol. XI.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT.
OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH.

September 11, 1965.

Jaroslav Sejnoha:

GALERIE

DÍLO I ŽIVOTOPISEY VĚDČÍCH OSOB ZA ČS. ODBOJ BY-
LY JIŽ DOST POPISÁNY. ČETNI ZASLOUŽILI SPOLUPRA-
COVNÍCI JSOU VŠAK ZAPOMÍNÁNI A PROTO NĚKTERÉ
PŘIPOMENEME.

Inž. FRANK KUPKA
(Autoportrét 1910)

V Dobrušce se narodil dne 23. září 1871 chlapec. Byl vzpurný. Dali mu neméně jméno František. Nesmlouvavost jeho povahy se léty zpevňovala. Když povyrostit, uprchl z rodinného domu, kde zatím zavládla "macecha zlá". Učitelé ho neopustili. Odhadli velké nadání kreslířské a hudební a v malém rebelantu nepřehlédli příznaky pevného charakteru. Netušili ovšem, že z Františka vyroste Frank Kupka, zakladatel abstraktního umění a významný účastník československého odboje za 1. světové války. Chlapec mohl pokračovat ve studiích. Profesor Studnička ho potom připravil k přijímání zkoušek na pražskou Akademii výtvarných umění. Pak byl na čas na vídeňské, jejíž vídeňsko-mnichovskou dekorativní módu později obtížně setrhl - ale již v roce 1894 přelhl z Vídně dál a vyšel do Paříže, aby tam prožil, jako četní jiní umělci, dost existenciálních starostí. Živil se hlavně ilustrátorstvím, satirickými a humoristickými kresbami pro "L'Assiette au beurre", "Cocorico" a "Les Temps Nouveaux".

Z těch dob známe Kupkovy ilustrace pro Macharovy básně, satiry na militarismus, kapitalismus, klerikalismus, větší obraz "Kniho-mo", pro který mu seděl v besídce modelem PhDr. Hanuš Jelinek, přednášející tehdy na Sorbonně o české literatuře, známé ilustrace k dílu "Člověk a země" od Elisée Reclus, virtuózní výzdoba bibliofilských knih "Antique des Antiques", "Erinneys" od Leconte de Lisle, "Prométhée" Eschylův a pod.

Pražský nakladatel a majitel výstavní síně Topič uspořádal jeho výstavu a současně vydal barevné Kupkovo album. Toto, ihned mým otcem objednané, mne tak zaujalo, že jsem se rozjel podívat na Kupkovu výstavu, když byla po úspěchu pražském uspořádána i v Hradci Králové. Tehdy mne tam sice zaujaly, pokrokového studentika, i virtuózní satirické kresby, ale malované obrazy, zejména "Cesta ticha" v egyptské poušti, zanechaly hluboký dojem.

Kdyby Kupka byl v té době zemřel, byl by zůstal v našich dějinách jako rázovitý umělec, jeden z českých malířů, uniklých z rakouského přitížení do světla a svobodné Paříže, novodobých "Athén", a v pařížských dějinách

jako jeden ze skvělých ilustrátorů, jakými byli tehdy Th.-A. Steinlen, Juan Gris a Jaques Villon.

Některý náš student dějin umění by byl možná objevil, že Kupka byl vyznamenan na Světové výstavě v St. Louis v roce 1902 zlatou medailí a některý francouzský nebo americký student možná zjistil, že několik Kupkových obrazů, prapodivných a nic nepředstavujících, putovalo do Ameriky již od roku 1908.

Kupka se usadil v roce 1906 v Puteaux sur Seine u Paříže, v pavilonu s ateliérem již legendárním. Téhož roku vystavoval ve slavném "Podzimním salónu". V roce 1909, v období fauvistického, namaloval serii "Gigolettes". Když v roce 1910 vystavil "Gamme jaune", a v roce 1911 "Plans par couleurs", nevěděla si kritika s nimi rady a byla tudíž odmitává.

Když však v roce 1912 vystavil dva velké obrazy "Amorpha, fugue a deux couleurs" (Fuga o dvou tónech) a "Amorpha, chromatique chaude" (Teplá chromatika), došlo ke skandálu. Nejen že byly přijaty s výsměchem, jak již bývala údělem pro původní zcela nová díla, i když mistrovská, ale vyvolaly i oficiální protesty. Vážený městský radní protestoval na pařížské radnici, jeden poslanec ústně i písemně v parlamentě. Neuvědomili si, že jeden pařížský Čech, Frank Kupka, vytvořil těmito novými obrazy umění našeho věku, odlišný způsob myšlení a odlišné jímání poměru člověka k vesmíru.

Co se vlastně stalo? Bylo by možno říci, že se jen naplnilo jasnozřivé básnické Rimbaudovo proroctví, že "objekty nebudou více napodobovány a city budou vyjadřovány liniemi, barvami a schématy, vzaty z světa ne skutečného, zjednodušenými a ovládnutými: skutečnou magií".

Obrazy, dnes již klasické, nebyly ovšem namalovány tak říkajíc přes noc, nýbrž vývojem, i když překotným a ovšem dramatickým. Vždyť Kupka patřil dříve do skupiny "Fauves" a potom byl jedním z prvních kubistů a spoluzakladatel "Section d'Or", v níž se seskupili Archipenko, Brancusi, Delaunay, Kupka, Gleizes, Herbin, Braque, Le Faucon-

Pokračování na str. 2

KOMBAINY SELHALY KOSÍ SE RUČNĚ

Vaclav Majer

"Medardov kápe - čtyřicet dní kape" a Prší - li na Medarda a na Prokopa, snižuje mandel aj kopa" - varují moudré selské pranostiky.

Na území Československa přelo letoš jíz od samého jara a v důsledku deštivého počasí i centrálního byrokratického plánování, byla zpožděná a některých krajích i znemožněna jarní setba obilí i sadba okopávanin, zejména řepy a brambor. Podle komunistické statistiky zůstalo letoš nespracováno 135.000 hektarů zemědělské půdy a v důsledku záplavy a povodní byly zničeny osevy na dalších 59.000 hektarů. Mnohé kraje byly postiženy bouřkami spojenými s průtrží mračen a s krupobitím. Jižní Slovensko, některé kraje na Moravě škody následkem obrovských povodní a záplav.

Deště trvaly nejen na Medarda (8. června) a na Prokopa (4. července) ale i počátkem srpna a tak v polovině srpna, v době, kdy jiná léta bývalo v naší zemi téměř po žních, byly na kolchozních polích nejenom "mandele a kopy", nýbrž celé obrovské lány nesebraného přezralého a polehlého, vzklíčeného, plevem zarostlého a hnojícího obilí.

Komunistická vláda o katastrofální žňové situaci jednala, nic rozumného nevymyslela, nýbrž vybavila komunistické orgány další zvláštní diktatorskou mocí a vyslovila přesvědčení, že v této situaci "každý občan" přispěje k zvládnutí žni a k zajištění "zásobování obyvatelstva potravinami". A komunistické Rudé Právo, ze dne 11. srpna, alarmuje takto:

"Loni jsme počátkem srpna měli sklizenou obilí z více než poloviny ploch a letos ve stejném období jen z pěti procent. ... Deště dál brzdi rozběh žni. Citelně je omezena možnost hromadného nasazení mechanizačních prostředků. Některé lány jsou silně zaplevelené, nařádkované, posečené, obilí klíčí a prorůstá. Kombainy selhaly, kosí se ručně".

Poslední věta této zprávy Rudého Práva je pro komunisty věru příznačná. Mašiny selhaly a ku cti přišly staré, osvědčené a nyní zrezavělé selské a chalupnické kopy. Mašiny selhaly a na pomoc je volán člověk.

Lamentace Komunistické vlády a Rudého Práva nad rozsahem letošní žňové katastrofy je však nepoctivá. Neselhaly pouze kombainy a jiné mašiny, ale celá komunistická zemědělská politika totálně selhala. Musela selhat protože komunistická doktrína nepočítá ani s přírodou ani s člověkem.

Zádného rozumného člověka ovšem ani nenapadne, aby přičítal vinu za živelní pohromy na vrub komunistického režimu. To by bylo dětské. Od pradávna byla úroda země závislá netoli-

ko na práci zemědělce, ale i na počasí. Tak tomu bylo, je a bude. Avšak naproti tomu je faktem, že násilné změny provedené komunistickým režimem v struktuře zemědělství, nesmírně zvýšily riziko a rozsah škod způsobených živelní pohromou. To platí zejména o československém zemědělství, jehož páteří byly selské a chalupnické usedlosti a jehož struktura a rozmanitost zemědělské výroby, vyrůstaly z přirozených půdních a klimatických podmínek naší země a ze skutečnosti nesečtených selských a chalupnických rodin. Tato přirozená struktura byla rozvrácena a kořenu vyrývána násilnou kolektivizací půdy, slepě provedenou podle sovětského vzoru, ačkoliv bylo známo, že v Rusku tento komunistický experiment vedl k hladomoru a zabránil rozvoj tamního zemědělství.

Před komunistickým pučem bylo československé zemědělství známo rozmanitostí, kvalitou i vysokými výnosy rostlinné i živočišné produkce. Rozsáhlé a znamenité vodní stavby i důmyslná meliorace, byly ochranou před povodni a záplavou a meze na svazích a odvodňovací struhy v údolích, které komunisté s takovou slávou rozořávali, nebyly pouze hraničním mezníkem, nýbrž i přirozenou zábranou proti přírodním pohromám. Československý zemědělec byl pokrokový, dovedl užívat stroje a modernisoval své hospodářství, ale kosu a pluh nechal zrezavět. Proto i v letech živelních pohrom dovedl i bez pochybné pomoci brigád i bez zmatených úředních formánů a popobáňčevství komunistických drábů, bezpečně bez velkých ztrát úrodu sklídit a tak zajistit výživu lidu.

Také tehdy přicházely deště, průtrž mračen a krupobití a také tehdy, když selhaly "kombainy" kosilo se ručně. Jenomže tehdy mělo naše zemědělství statisíce párů poctivých a fortelných rukou, které dovedly zacházet s kosou, se srpem i s hrabičí a bylo-li třeba i s traktárem. Každá chvíle, každá minuta dobrého počasí byla využita. To však nyní na vesnicích schází. Nová, komunistická šlechta vládne v české, moravské a slovenské vesnici. Meze byly rozořány a statisíce selských a chalupnických usedlostí zničeno. Sedláci i chalupníci byli oloupeni netoliko o rodné chalupy a statky a o půdu, kterou s takovou láskou a péčí od jara do zimy a od slunka do slunka obdělávali, ale byli zbaveni i své svobody, rodové cti, lidské důstojnosti, iniciativy a radosti z práce. Byli, podle komunistické hantýrky: úplné likvidováni.

Proto a hlavně proto, je zemědělství v naší zemi v úpadku a proto jsou i následky letošních živelních pohrom u nás tak katastrofální.

KVETINOVÉ AMBLÉMY PROVINCÍ

(Canadian Scene) - Každá provincie Kanady má svojí úřední kvetinnou ambly: British Columbia - kvitnící "dogwood"; Alberta - diví ružu; Saskatchewan - prériovou řadu; Manitoba - prériový šafran; Ontario - trojlístivou řadu (trilium); Quebec - řadu Bohorodičky (fleur-de-lis); New Brunswick - purpurovou řadu; Nová Scotia - popínavou řadu; Prince Edward Island - orchydeu "ženská papuča"; Newfoundland - krčávník.

NOVÁ KNIHA

ON THIN ICE: autoři Henry Jelinek, Jr. a Ann Pinchot; nakladatel Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J.

Tato kniha, která je především určená kanadskému a americkému čtenářskému publiku, si zasluhuje, aby si ji přečetli každý čs. krajan. Přichází jako na zavolanou zvláště pro naši mládež čs. původu, protože to není jen příběh sportovní zdatnosti a osobního úspěchu, ale též krásný příklad toho jak je možné využít hodnoty přivezené ze staré vlasti a plně je rozvíjet v nové přijaté zemi. Autor Henry Jelinek mladší je právem hrdý na své sourozence, rodiče a svůj česko-

ZPRÁVA SOCIÁLNÍ REFERENTKY ÚSTŘEDÍ ČESKOSLOVENSKÉHO NÁRODNÍHO SDRUŽENÍ

V období červen - září byly Odbočkám zaslány 2 informační dopisy ohledně sociální otázky starých a nemocných uprchlíků v Evropě a nově přichozích z Československa. Požádala jsem Odbočky o adresy agentůr v různých městech Kanady, kam se mohou nově přichozí obrátit v případě nutné pomoci. Tento sborník informací zašleme potom do táborů v Evropě. Srdečně děkujeme Odbočce Batava, Edmonton a Montréal za jejich odpověď. Tešíme se na zprávy i dalších Odboček.

Odbočka Batava zaslala \$80.00 do sociálního fondu Ústředí. Odbočka Edmonton věnovala \$30.00 na pomoc nemocnému krajanovi který je vězen v Německu. Za tyto dary úprimný dík.

Generální tajemník Ústředí zaslal dopis ministru emigrace s příslibem pomoci našim nově přichozím. Firma Baťa se zaručila za tři nově přichozí, kteří budou u této firmy zaměstnáni. Odbočka Montréal a Dámský Odbor, Toronto pravidelně pomáhají potřebným.

Odbočkám bylo sděleno, že v Německu je potřeba šatstva pro děti ve věku 5-15 let. Má-li někdo odložené dětské věci, rádi sdělíme adresu kam šatstvo zaslati.

Děkujeme za spolupráci všem našim Odbočkám.

Ruth Petříčková,
Sociální referentka.

SOUTĚŽ PRO DETI

Při příležitosti našeho každoročního Bazaru, který budeme konat v sobotu 20. listopadu od 12 - 6 večer v sále Masarykova Domu, 212 Cowan Avenue, voláme, všechny děti Československého původu k soutěži v kreslení. Při naší poslední soutěži se zúčastnily i děti z Texasu, USA, i ze všech různých měst Kanady.

Naše soutěž bude rozdělena na tři skupiny.

I. SKUPINA NEJMENŠÍCH: 4-6 let. Volný námět.

II. SKUPINA - 7 - 9 let. Námět: Jaký mám vztah k rodné zemi svých rodičů.

Kreslete dle vyprávění rodičů nebo babičky, jak vypadala jejich zahrada, neb dům, nebo ulice, můžete nakreslit i les a část krajiny, prostě něco z toho co jste slyšely o kráse naší vlasti.

III. SKUPINA - 10 - 12 - let.

Námět: Obrazek něčeho významného v Československu. (Ku příkladu města, hory, hradu). Na přední stranu výkresu přesně označte o které město, nebo horu nebo hrad, atd. se jedná.

PODMÍNKY:

(1) Váš výkres musí být dodán do 1. listopadu 1965 na adresu vedoucí soutěže:

Mrs. K. Trián,
106 West Mall, Apt. 310,
Etobicoke, Ont.

Mrs. Ruth Petříčková,
83 Vaughan Rd., Apt. 6,
Toronto 10, Ont.

(2) Na zadní straně výkresu musí být tiskem písmem napsáno jméno, adresa, věk dítěte.

(3) Na přední straně musí být jasně napsán námět.

NUTNÁ PŘÍPOMÍNKA:
Výkresy zůstanou vlastnictvím Dámského Odboru a nebudou vráceny. V každé skupině budou odměněny tři výkresy, I., II., III. cenou. Proti udělení ceny není žádná odvolání.

Květa Trián, Vedoucí Soutěže.

slovenský původ. Kniha je psána velmi zajímavě. Začíná i končí napjatými momenty v Praze, kdy sourozenci Marie a Otto získali mistrovský titul za velmi dramatických okolností. Čtenář může se zájmem sledovat i osudy rodiny Jelinekovy z Československa až do Kanady. Znalost tohoto rodného pozadí je nutným předpokladem k pochopení všeho, co bylo v záceze tehdy v březnu 1962 na Zimním stadionu v Praze. Kniha "On thin ice" vřele doporučujeme všem čtenářům našeho listu.

J. P.

Dokončení se strany 1.

FRANK KUPKA

nier, Léger, Lhote, Metzinger, Picasso a Picabia.

Když však kubismus byl po bojích estetickým publikem a kritikou přijat a tudíž jaksi zvláště, Kupka unikl svým druhům a vábení novou visí opustil najednou svou bohatou a krásnou minulost.

Lze vzpomenout období u Cézanna, který, když si uvědomil jisté omezení v impresionismu, vrátil malbě tvar, obsah a konstrukci, aby ji učinil pevnější. Obdobně Kupka zakončil éru geometricky mechanického a chudého kubismu tím, že vrátil malbě barvu, rytmus a poesii.

Jsou již taci geniové, že se zdá, být osudové předurčení k tomu, aby káceli sochy ze sádky, pokladané za mramorové.

V tehdejší době světového uměleckého vršení nebyl ovšem Kupka zcela ojedinělým fenoménem. V Moskvě vydal manifest Larionov a abstraktní prvky se objevovaly i v jeho obrazech i u Gontčarové a u Maleviče. Kosmopolita Kandinský, trohu Moskván trochu Mnichovan, dnes vysokého kursu obchodního a prohlášený někdy za prvního pionýra, protože někteří obchodníci mají mnoho jeho obrazů a pečují tudíž o reklamu, zůstával, až na nepatrné abstraktní náčrtky, ještě po léta v německém expresionismu. Abstraktní zaměření se objevovalo v obrazech Picabii a Mondriana. Mezi těmito zakladateli nového umění jsou Kupkovi nejbližší Robert a Sonia Delaunay. Avšak i v jejich dílech lze vidět, že nedovedli se ještě zcela odpoutat od představ ze skutečnosti v době, kdy Kupka již tvořil

Galerii Saitenberg v roce 1962, v milánských a finských galeriích v roce 1963.

Byl jsem v červnu v roce 1964 právě v Paříži, když tam byla Kupkova výstava v Galerii Louis Carré. Na stožárech, postavených na hlavních pařížských křižovatkách, visely plakáty výstavu oznamující. Ale jaké plakáty! Nikdy jsem neviděl tak veliký pro drobný písmem stručná informace o výstavě. Bylo by nesnadné vymyslet si upozornění účinnější. Celá Paříž viděla. Postál jsem před ním na několika místech několikrát v zamyšlení: Kdyby to Kupka mohl vidět!

Rozebíral jsem Kupkovo umění podrobněji a pokusil se vysvětlit smysl poctivého abstraktního umění v přednášce, pronesené za I. Sjezdu Společnosti pro vědy a umění ve Washingtoně v roce 1962, na kterou odkazují. (Vyšla ve Sborníku vybraných přednášek, který lze objednat v SVU nebo v redakci "Našich Hlasů" nebo případně i u mne. Stojí \$16.70, pro členy SVU \$10.-.)

Kupkovo jméno, známému ovšem četným estétům, se za Kupkova života nedostalo světového věhlasu. Zatím se však abstraktní umění stalo módou a dobrým zbožím pro obchodníky. Tisíce malířů maluje abstraktně, aniž by k tomuto způsobu vyjadřování dospěli logickým vývojem z vnitřní nutnosti nebo vzpourou proti malbě věrejší. Tito malíři, až na vzácné výjimky, vyrábějí jen jakýsi druh ornamentů a arabe-

BAJEČNÝ MACDONALD

(Canadian Scene) - V roce 1820, rodinka nových Kanaďanů menom Macdonald přišla z Glasgowu, ze Skótska a usadila se v Kingstone v Horej Kanadě (dnešní Ontario). Kolonie byla poražená hustým lesným porostem. Život byl těžký. Preto jeden z Macdonaldových synů, pětročný John Alexander, chodil iba pět rokov do školy. Keď navrhl pät-násť rokov začal pracovať v advokátskej úradovní, vo voľnom čase študoval a o niekoľko rokov si vytvoril vlastnú právnu poradňu.

Očania Kingstonu ho zvolili za svojho predstaviteľa v Zhromaždení Kanady keď mal iba 29 rokov. Počas prvých rokov v Zhromaždení rozprával málo, ale si dobre všimol každú podrobnosť parlamentárnej činnosti. Zhromaždenie-teslo ktoré vynášalo zákony pre Hornú Kanadu (dnešné Ontario) a Dolnú Kanadu (dnešný Quebec) - veľmi rýchle spoznalo Macdonaldove vynikajúce schopnosti a jeho báječnú obratnosť priat ľudí aby pracovali na tom, čo si on prial a udržať ich pospolu i napriek rozporom.

V roku 1857 bol zvolený na čelo vlády. S ním spolupracoval George Etienne Cartier, významný Francúz-Kanaďan. Ich práca bola veľmi ťažká. V tom čase britské kolónie v Severnej Amerike žili oddelene od seba. Bolo ich sedem: Nova Scotia, Prince Edward Island, New Brunswick, Dolná Kanada (dnešný Quebec) a Horná Kanada (dnešné Ontario), jedna osada pozdĺž Red River (dnešná Manitoba) a Britská Kolumbia na pobreží Pacifiku. Obrovské priestranstvá medzi Veľkými jazerami a Rocky Mountains ešte vždy patrili mohutnej Hudson's Bay kompanii.

V roku 1864, vodcovia Novej Scotie, New Brunswicku a Prince Edward Islandu plánovali stretnutie za cieľom debaty o únii primorských kolónií. Kanady si pýtali povolenie vyslať na schôdzku svojho pozorovateľa. Poslali Johna A. Macdonalda, ktorý v debatach vynikol. Rozhodnuté bolo pracovať na zjednotení všetkých britských kolónií v Severnej Amerike. Ďalšia schôdzka sa konala v Quebec City. O niekoľko mesiacov pozdriejšie bola schôdzka v Londýne, v Anglicku, a John A. Macdonald hral vedúcu rolu v príprave slávneho British North America Aktu, ktorý spôsobil Úniu Kanady.

Tento najdôležitejší zákon v dejinách Kanady stanovuje, ktoré zákony vynášajú provincie, ktoré ústredná vláda v Ottawe a ako majú byť volení tí, ktorí tie zákony budú robiť. Akt sa stal zákonom 1. júla 1867. Ontario, Quebec, Nova Scotia a New Brunswick sa zjednotili. Macdonaldov sen o zjednotení celej Kanady sa začal uskutočňovať. V 1869 vláda Kanady kúpila obrovské priestranstvá Hudson's Bay kompanie na západe (dnešná Ma-

"Franz Kupka". I tím, že nikomu nevedil. Mohu si predstaviť, čo by tomu řekl Kupka! Upozornil jsem, nevím však, zda náprava byla provedena.)

Sál Kupkův a sál Delaunayův téměř sousedí. Kdysi jsem četl, že teprve dějiny určí, kdo z prvních zakladatelů abstraktního umění byl první mezi prvními, zda-li Kupka nebo Delaunay. Postaci však přecházet několikrát z jedné síně do druhé, abychom si zjistili, že sál Delaunayův předvádí sice umělce jemného a krásného, ale vedle Kupky nesmějného a stále ještě poněkud tápajícího, kdežto dílo, vystavené v sále Kupkově, se jeví mistrovsky klasické.

Ríkat dnes, že náš Kupka byl velký umělec, mohlo by se jevit již i zbytečné. Právě proto že jen jako takový bude světu i mnohým našim lidem znám a ovšem i proto, že kromě T.G.M. a Dr. Ed. Beneše se zapomíná na jejich spolupracovníky, bude snad spravedlivé zmínit se o Kupkově účasti v odboji za 1. světové války.

Pokračování přště.

nitoba, Saskatchewan a Alberta). V roce 1870 Manitoba sa pripojila Kanade. Nasledujúci rok sa pripojila i British Kolumbia. Prince Edward Island vstúpil do Dominionu v 1873.

British Kolumbia sa pripojila Konfederácii (nová únia provincií dostala takéto pomenovanie) keď jej bolo sľúbené, že behom desiatich rokov bude vybudovaná železnica z Východnej Kanady na pobrežie Pacifiku. Macdonald sa hneď dal do práce, ale v roku 1874 opozičné strany obvinili Tory stranu, že obdržala veľké sumy peňazí na volebné výdavky od bohatých podnikateľov, ktorým boli sľúbené kontrakty na novej železnici. Macdonald toto rozhodne popieral, ale "pacifické škandály" prinútili jeho stranu rzižnovat. V 1878 Macdonald znovu získal dôveru voličov, stal sa znovu ministerským predsedom a znovu sa dal do budovania Canadian Pacific železnice ku západnému pobrežiu. Trať bola zakončená v roku 1885.

"John A." (ako bol všeobecne známy v Kanade) bol povýšený do šľachtického stavu za jeho prácu na založení Konfederácie. Po zakončení C.P.R. ostal ministerským predsedom Kanady až do svojej smrti v 1891. V posledných rokoch svojho života väčšina jeho úsilí bola venovaná rozvoju obrovských priestranstiev North-westu; jeden z jeho najväčších úspechov bolo založenie Royal Northwest Mounted Police.

Kariéru Sir Johna A. Macdonalda nemôže byť študovaná oddelene od historie Kanady. Tento muž silnej vôle, predvídavosti, politickej prezieravosti, vľúdnosti, pochopenia a porozumenia, stojí na najvyššom mieste medzi veľkánmi, ktorí vyrástli vo

verejnom živote Kanady. Jeho miesto v srdciach Kanaďanov najlepšie opísal George R. Parkin: "Žiaden verejný činiteľ v Kanade si nevybojoval v takej miere trvalý obdiv jeho spoluobčanov, ako Macdonald ku koncu jeho života. Že sa mu podarilo i napriek vážnym politickým chybám, osobným porážkam a ako všeobecný výsledok života stráveného v ohni stranického boja, robí tento úspech ešte pozoruhodnejším".

STANLEY PARK LÁKA NÁVŠTEVNÍKOV

(Canadian Scene) — Stanley Park vo Vancouver, British Kolumbia, je širokoďalako známy svojou krásou. Jeho tisíc akrov vyčnieva ako polostrov pri vstupe do prístavu, len niekoľko minút chodze od stredu mesta. V 1863 kráľovskí inžinieri mapovali pobrežie Burrad Inletu pre obranné ciele. Tak bol polostrov zachránený až kým sa Vancouver nestal mestom v 1886. Prví mestskí radní boli prezieravi ľudia, ktorí predvídali veľký prístav na mieste vtedajšieho drevárskeho mestečka. Petíciou u vlády žiadali, aby "Dominion rezervácia" bola odovzdaná mestu Vancouveru ako verejný park. Sir A. Smith (pozdriejšie lord Strathcona), ktorý hral význačnú úlohu v budovaní Canadian Pacific železnice, požiadal guvernéra-generála, Lorda Stanleyho, aby jeho rodinné meno bolo používané ako meno parku. V septembri 1888 Stanley Park bol formálne odovzdaný verejnosti.

OSLAVA OTEVŘENÍ NOVÉ RADNICE - MĚSTO TORONTO MĚSTO SLAVÍ

Nová městská radnice a náměstí Nathan Philipse budou formálně otevřeny Jeho Excelencí gen. The Rt. Hon. Georges P. Vanier-em, P.C., D.S.C., M.C., C.D., hlavním kanadským guvernérem, ve zvláštní ceremonii, která započne na náměstí v pondělí dne 13. září, ve 2 hod. odpoledne.

U příležitosti této historické události a ve snaze vhodným způsobem zahájit městský program oslav stovetého výročí Kanady v roce 1967, budou se na zmíněném náměstí pořádat během slavnostního týdne tyto podniky:

Pondělí, 13. září
2 hod. odp.—formální zahajovací ceremonie.
8.30 hod. večer—Přehlídka všech tří druhů vojenských jednotek, sbory dudáků. Vystoupení jednotky kanadského námořnictva, armády a letectva. Ohňostroj v 10 hod. večer.

Úterý, 14. září
8.30 hod. odp. — program trvající jednu hodinu a půl v němž bude účinkovat Torontský Symfonický orchestr, Kanadská operní společnost a Národní kanadský ballet. Ohňostroj v 10. hod. večer.

Středa, 15. září
8.30 hod. odp.—Čtvercové tance - demonstrace s programem, v němž může spoluúčinkovat i obecnost. Ohňostroj v 10 hod. večer.

Čtvrtek, 16. září
8.30 hod. odp.—Školní večer - předvede městský Školní výbor. Ohňostroj v 10 hod. večer.

Pátek, 17. září
8.30 hod. odp.—Stavitelé národa - představení uspořádané organizací Community Folk Art Council. Ohňostroj v 10 hod. večer.

Sobota, 18. září
8.30 hod. odp.—Jdi Toronto Kupředu! - různé radovánky a program, v němž může spoluúčinkovat i obecnost, tance. Ohňostroj v 11.05 hod. večer.

Nová městská radnice bude přístupná veřejnosti během celého slavnostního týdne a to vždy od 10ti hod. ráno do 10ti hod. večer, s výjimkou doby mezi 12.hod. v poledne do 6ti hod. večer v pondělí dne 13. září, kdy bude probíhat oficiální otevření.

Starosta města a členové městského výboru zvou tímto všechny občany, aby novou radnici navštívili a aby se přišli podívat na všechny podniky, které se budou konat během slavnostního týdne od 13. do 18. září.

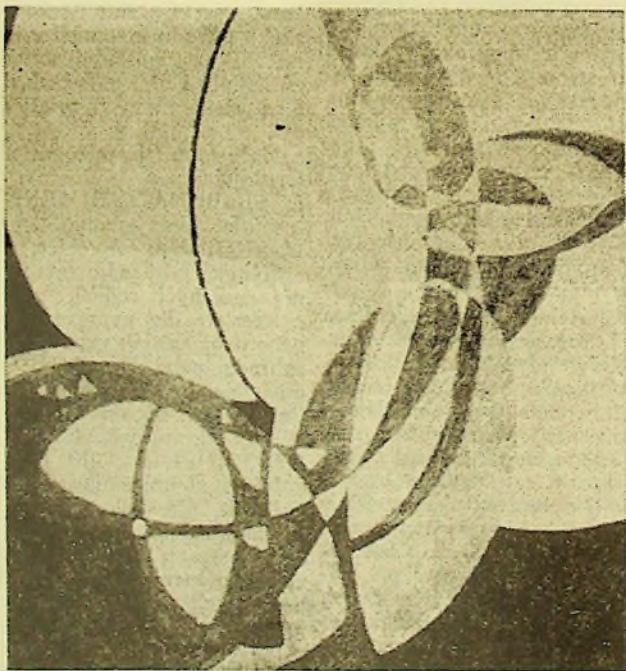
Radnice, Toronto. C.E.Noris, městský tajemník.

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD

296, Queen St. W. - Toronto 2B, Ont. EM 2-3226
LETADLEM TORONTO - PRAHA A ZPĚT
NA 21 DNI
\$ 479.30

Připravujete se na cestu do Evropy a nebo do Československa
Obstaráme Vám visa a vstupenky na všechny významné podniky v ČSSR a v celé Evropě.

Fuga 1912

hotová abstraktní díla bez stopy po realitě. Musea, v New Yorku, Paříži a v Praze mají taková svědectví z let 1908 až 1910.

V roce 1913 vystavil Kupka "Plans verticaux" a "Solo d'un trait brun" v "Salóně neodvislých". V témže roce bylo lze číst v "The New York Times": "Matisse, Van Gogh, Cézanne, Picasso, Kupka jsou mistři nového věku".

Z poválečných Kupkových pařížských výstav byly nejdůležitější: v roce 1921 v Galerii Povolozky, v roce 1926 v Galerii La Boétie, v roce 1936 účast na výstavě Současných Cizích Škol v "Jeu de Paume" v Tuileriesích.

V roce 1946 uspořádala pražská "Mánes" Kupkovu výstavu retrospektivní (1880-1946) pod záštitou československé vlády.

V roce 1951 byla Kupkova výstava v newyorské Galerii Louis Carré.

V roce 1958, po Kupkově smrti, pařížské státní Musée National d'Art Moderne uspořádalo velkou Kupkovu retrospektivní výstavu, pro kterou půjčila Kupkova díla i pražská Státní Galerie.

Od té doby bylo pořádnou několik Kupkových výstav, jako v pařížské Galerii Finkler v roce 1960, v curyšské Galerii Lienhard v roce 1961, v newyorské

sek, u kterých by bylo možno na kterémkoliv okraji odříznout kus plátna, aniž by výtvar utrpěl. Jsou tak vyráběny spíše návrhy na linoleum nežli skutečné obrazy, konstruované podle tisíciletých zásad.

Tací malíři by měli navštívit některou Kupkovu výstavu. Uvědomili by si, pokud jsou poctivými a skutečnými umělci, že to co se snaží chvatně a povrchně říci a problémy, které se snaží lehce vyřešit, bylo již přet půl stoletím jasně řečeno a dramaticky vyřešeno geniálním mistrem.

Kupka zemřel dne 21. června roku 1957.

Po jeho smrti, ve svém velkém díle "Panoráma moderního umění", vyšlém v roce 1960, začíná Jean Cassou svůj esej o celé "Pařížské škole" našeho věku samostatným odstavcem tohoto znění:

"1871: Frank Kupka se narodil v Opočné v Československu. Zemřel v Puteaux (Seine) roku 1957".

Pařížská státní galerie "Musée-PJONTEK um moderního umění" uspořádala v roce 1958 Kupkovu retrospektivní výstavu a od té doby je v této obrazárně také "Kupkův sál". (Byl jsem však v roce 1964 překvapen nápisem této síně:

Dr. Antoni Kratochvíl

"ZA KOMUNISTICKOU STRANICKOST KULTURY A UMĚNÍ"

Začátek roku 1965 byl ve znamení dramatického střetnutí před stavitelů literární a umělecké fronty se stranickým aparátem. Na jedné straně to byli mladí členové sekce dramatiků Svazu čs. spisovatelů, kteří do svého boje mu zasahovali do literatury a celkové kulturní sféry vnášeli i ožehavé otázky generační, dále to byli televizní žurnalisté a konečně na protistranickému autoritativní druhé straně literární vědci, kteří na sklonku roku 1964 publikovali dosud nevýznamnější literárně-historické a literárně-kritické dílo od komunistického puče v roce 1948 - totiž Slovník českých spisovatelů, kterým tvrdě prorazili vakuum kolem uvězněných spisovatelů a českých a slovenských umělců v zahraničí.

Dramatický konflikt v literární oblasti nevzniká nějakým živelným dynamickým revolučním výbuchem, nýbrž progresivním vývojem, který v české a slovenské literatuře můžeme pozorovat od příprav na III. sjezd Svazu čs. spisovatelů. (2) Tento přípravný vývoj charakterizoval jeden z předních marxistických literárních teoretiků v ČSSR Jiří Hájek: "Odpovědnost za to, jakou úlohu bude naše literatura hrát v další etapě společenského vývoje nesou všichni spisovatelé bez rozdílu generací. Není to tak dlouho, co jsme byli opět svědky jak každý odvážnější krok, ba dokonce i krůček naší literatury byl provázen výstražným vytýčováním kritických ukazovačů... pamatujeme se na to, že nad problematickými, leč nesporně smělými a čestnými díly dramatiků typu F. Pavlíčka rozvíjeli někteří lidé úvahy bezmála o autorově státní spolehlivosti! (3)

Programová Hájkova slova našla uplatnění nejen v literárním tisku, nýbrž i v ediční politice, v literárně-vědní produkci a především na menších divadelních scénách v Praze, Bratislavě a Hradci Králové. Významnou kapitolu sehráli v této souvislosti i pracovníci čs. televize.

ÚV KSČ, který byl k tomu-to liberalisačnímu průlomů do sféry literatury přinucen celým vnitropolitickým vývojem, pochopil však záhy jaké nebezpečí vzniká uvolněním většího prostoru pro tvůrčí myšlení.

Nejprogresivnější v boji proti přežitkům socialistického realismu a dogmatismu v literatuře byla nejmladší - nastupující generace. Podle Pravdy (orgány Krajského výboru strany v Plzni) přelstily tyto tendence mladých až k protistátním názorům (4). Ideové zaměření nastupující generace (třicátníci - v době komunistického převratu jim bylo kolem 14 let) nebylo jen ostrou reakcí na politickou situaci, nýbrž i jasně formulovaný manifest generačního rozdílu - rozdílu v chápání svobody a navázání kontaktů se západem. Representanty této nastupující generace jsou Josef Topol, Ivan Klíma, Václav Havel a Milan Uhde. Otázce mladých divadelních avantgardistů ze Svazu čs. spisovatelů jsem věnoval pozornost v samostatné studii "Nová česká divadelní avantgarda" (5) a proto v této souvislosti chci již jen - bez rozboru díla poukázat na moment politický, který našel vyvrcholení začátkem roku 1965.

Ideologický orgán strany "Život strany" v prvním lednovém čísle přinesl Stanovisko stranické organizace okresu Ústí nad Orlicí k současné situaci na kulturní a umělecké frontě. Okresní výbor zdůrazňoval rozhořčení nad bor kritizoval především některé divadelní hry a televizní pořady škodami, které z těchto kulturních pořadů vznikají pro dělnickou třídu. Kritizována byla dokonce i literární redakce Rudého práva. Při podrobnějším studiu tohoto stanoviska nebylo těžké rozpoznat, že redakce resoluce byla zřejmá v Praze a ne v Ústí nad Orlicí. Ideologická komise ÚV KSČ prostě potřebovala "hlás z dolů", aby "hlaselem lidu" mohla vést koulturní frontu ve svých

neodogmatických intencích.

"Okresní stranická organizace vychází důsledně ze zásady, že k povolování toho co neslouží výchově a hodnotnému obohacování a rozvíjení kulturního a společenského života pracujících v duchu idejí a cílů politiky strany, co podceňuje kulturní a ideově-politické citění a vkus pracujících, nebo dokonce znevažuje, uráží a znehodnocuje výsledky společné práce, nebude v rámci okresu dáván souhlas... Proto také nebylo povoleno vystoupení W. Matušky (6) a Pilarové (7) v naší rekreační oblasti Pastviny - Nekoř..."

V poslední době nebyla povolena hra J.R. Pícká "Jak jsem byl zavražděn" v nastudování a provedení pražského diváka Paravan... tuto hru považujeme v současných konkrétních podmínkách za ideově a politicky nevhodnou. Jde o všeobecnou satiru absolutizující negativní jevy období kultury osobnosti. Obdobné názory mají na hru "Kráľ Váňa" ti soudruzi, kteří ji viděli v posledních dnech v Praze.

Máme názor, že trpělivost v diskusích a přesvědčování nelze prodlužovat do nekonečna a že bez promyšlených kadrových zásahů, se situace nezlepší, žádáme, aby ti, kterým není jasná linie a politika strany nebo ji nejsou sto zajišťovat nebo prosazovat, byli nahrazeni ideově a politicky pevnými, organizačně schopnými a lidu oddanými kádry. (8)

REVOLTA LITERÁRNÍCH VĚDCŮ

Mezi Svazem čs. spisovatelů a vedením Ústavu pro českou literaturu ČSAV, v jehož čele stojí stalinistický typ Ladislava Štolla a Jana Mukařovského (došlo k otevřenému střetnutí v letních měsících roku 1964: vědecký pralcovník akademie dr. Jiří Brabec kritizoval v Literárních novinách (9) Ladislava Štolla za jeho v podstatě udušavskou knihu "Třicet let bojů za socialistickou poezii". Akademie odpověděla ve Zprávách ČSAV (10) ostrým útokem Jiřího Brabce se okamžitě zastal Svaz čs. spisovatelů ve velmi jasném Stanovisku, ve kterém žádal více osobní - tvůrčí svobody pro vědecké pracovníky Akademie (11). Tato skutečnost vysvětluje také proč protistalinistická revizionistická pracovníci Ústavu pro českou literaturu ČSAV vydali své nezávažnější dílo ne ve vydavatelství Akademie nýbrž v nakladatelství Svazu čs. spisovatelů. Jedná se o SLOVNÍK ČESKÝCH SPISOVATELŮ - vyšel na konci roku 1964 a diskuse o něm v československém odborném i stranickém tisku ještě neustaly.

Proti dřívějším, v podstatě neodborným publikacím, mnohdy vydaným jen pro interní potřebu pracovníkem Národní knihovny v Praze J. Kuncem (12), staví se Slovník českých spisovatelů kriticky vůči reprezentantům "budovatelské socialistické éry" - v první řadě vůči Václavu Režáčovi (13), o kterém snad po prvé čteme, že mechanicky vyhlásil socialistický realismus, formalismus a ostatní znaky dogmatismu zachycené termínem "lakováni na růžovo". Tento nový akademický Slovník českých spisovatelů poprvé uplatňuje nová kritéria literární vědy a kritiky v souvislém kontextu novější literatury. Opomíjí ve většině hesel politickou angažovanost a respektuje a realizuje pouze estetické hodnoty literatury.

Revolučním činem zůstává skutečnost, že POPRVÉ od komunistického převratu v roce 1948 jsou do slovníku českého slovenského umění zahrnuti spisovatelé, livec, Jan Zahradníček, Václav kteří byli vyloučeni ze Svazu (Jiří Kolář, Jaroslav Durych, Jakub Deml a další), nebo kteří byli komunistickou justicí odsouzeni k dlouholetým žalářům (Josef Pařenč, Jan Křelina a další) a nebo, kteří emigrovali po kom. puči na západ a žijí dnes jako exulanti. (Egon Hostovský, Jan

Čep, Ivan Blatný, Jiří Voskovec).

Největší literární pikantností zůstává skutečnost, že hlavním redaktorem Slovníku je (14) Rudolf Havel (spolu s J. Opelíkem), žák nejvýznamnějšího literárního historika první republiky Arne Nováka, kterého Štoll pro jeho odsudky sovětské literatury a celého tzv. proletářského umění označil za vrcholný zjev buržoazní reakce. Ve Slovníku je také uveden jako představitel "literárního Evropanství", zatím co jeho komunističtí odpůrci z býv. Masarykovy univerzity (prof. F. Wollman, František Trávníček a další) jsou prostě ignorováni.

Stilistika některých hesel Slovníku je taková, že pozornému čtenáři ukazuje sympatie k vězněným spisovatelům. Z textu je když to není naplněno řečeno) a jak se režim k těmto spisovatelům po jejich amnestování zachoval. Jako ukázkou přinášíme úryvek z hesla Františka Křeliny (15):

"Po maturitě na učitelském ústavu v Jičíně (1929) působil na školách v okrese novopackém, na Mostecku a Turnovsku, v letech 1929 až 1939 na měšťanské škole v Českém Dubu, v letech 1939 až 1951 v Praze. Od roku 1960 pracuje jako pomocný stavební dělník... (16)

Velkou pozornost ve slovenských i českých literárních kruzích vzbudil polemický článek Němce Rolfa Hochhuta, autora kritické hry "Náměstek" o problematice postojů papeže Pia XII k nacistickému protižidovskému běhnutí za války, otřesený v západoněmeckém časopise "Die ZEIT" (č. 42 - 1964). V tomto "listě" nazvaném "Schopnost a svoboda vzbouřit se!", odpovídá Rolf Hochhut na otevřený list slovenského novináře Ladislava Mňacka, který žádal západoněmeckého autora o "otevřený dialog" o některých zásadních kulturních a politických otázkách mezi Východem a Západem.

JAROSLAV J. S. MRÁČEK

Jaroslav J.S. Mráček stal se Doktor of Philosophy na Indiana University, Bloomington, Ind.

Výsledkem studií je zároveň Associate of the Royal Conservatory of Music, Toronto a Bachelor of Music, University of Toronto. Byl Music Director na Lisgar Institute, Attawa do 1959. Započal další studie na Indiana University a stal se Master of Arts v 1962. Podal odborné práce na konferenci American Musicological Society v Chicago 1962 a 1964. Před dokončením Doctor of Philosophy disertace byl instruktorem Musicology na University of Illinois, Urbana, Ill.

V září t.r. nastupuje místo asistenta profesora hudby na San Diego State College, San Diego, Cal.

Jeho manželka Virginia Ann, rozená Chambers v Wallaceburgu, Ont. je Bachelor of Arts, University of Western Ontario London. Master of Music a Master of Arts, Indiana University, Bloomington, Ind. Doktor Jaroslav Mráček je členem SVU a Masaryk Memorial Institute.

ČESKOSLOVENŠTÍ UPRCHLÍCI V DÁNSKU

Pozornost čs. exilu byla v nedávné době upřena na Dánsko, protože tato země nechtěla v některých případech poskytnout právo politického azylu čs. a jiným uprchlíkům. O této situaci bylo psáno už jinde, přesto však očekáváme, že čtenáře našeho listu budou zajímat úryvky z dopisu, který obdržela redakce od krajana z Dánska:

Duben 1964. Po prvé po dlouhých letech je možno se v Praze i v jiných městech přihlásit na zájezd a to dokonce i do západoevropských zemí. Zatím je to Vídeň a skandinávské země. Zájezdy existovaly už dříve, tak zájezd ruskou lodí do Štředomoří, ale účastníci byli velmi pečlivě vybíráni, a hlavně bylo toho velmi málo a bylo to spojeno s velkými obtížemi.

Ted by se tyto možnosti zmohoušobily. Dvě tak dlouho utajované trinácté komnaty se otevřely. Potvrzení od Závodní rady a ROH sice zůstalo, ale jinak nastala úplná nová situace právě v možnosti výběru.

O rok později se počet zemí rozšiřuje. Zájezdy do skandinávských zemí je ještě víc. Kde jsou tyto zájezdy, tam jsou i uprchlíci. Z lodě "Volkerfreundschaft" i ze zájezdů autobusových. Je zajímavé, že z pěti set turistů na zmíněné lodi zůstalo ve všech skandinávských zemích jenom 16 osob, naproti tomu z jednoho autobusu, kde bylo 36 účastníků, zůstalo jich v Dánsku šest. Zájezd lodí byl daleko dražší.

Kdo zůstává? Pevnějším většinou jsou dělníci, skoro všichni od řemesla, s kvalifikací, rovněž absolventi vysokých škol s diplomem, mladá dívka jedoucí za svým mládežkem do Kanady, který zůstal v Torontu při zájezdu na Kubu, pár lidí z tak zvané ztracené generace: jedná se o ročníky okolo 1925, kteří byli nejvíce postiženi stalinistickým obdobím. Všichni měli doma své přátele, příbuzné, třeba i špatně placenou práci, ale přece jen ve známém prostředí.

Co je na případě každého uprchlíka, nezuámé, nejisté? Především to, že nikdo neví, zdali nebude navracen zpět. Lidem nejsou známy podmínky pro udělení politického azylu a odtud ta nejistota. Někteří mají za sebou i komunistické vězení, ale i tady je podezření, jak to, že komunistické úřady je pustily ven? Prostý dělník, který se nijak nepodílel na ničem, chodil normálně do práce jako tisíce jiných, se může jediné vykápat svou výpovědí, že nesouhlasí s diktaturou komunistů, je proti ní a proti nuzotě, kterou nastolili. Stačí to však pro zemi, kde žádá o azyl? Obvyklá otázka zní:

"Byl jste politicky pronásledován?" To je velký otázník. Prý některé země vrací uprchlíky. Nestihne podobný osud i mne? Tuto otázku si klade každý. Dá se říci, že daleko víc lidí by zůstalo se zájezdu, kdyby věděli, že nebudou vráceni a místo křehkého života ve svobodném světě neskončí zase v komunistickém vězení. A tak je vidět, že naoko snadná věc, jako jít na zájezd a žádat o azyl může skončit deportací. Osud takových je zpečetěn. Je však nutno říci, že přijímající země nemůže mít ani nejmenší zájem o lidi se špatným morálním profilem, kteří často už svým zjevem budí odpor, o lidi, kteří unikají před civilním trestem a o různé podezřelé typy. Tyto otázky řeší každá země po svém, jak to uzná za vhodné. Ze zde může snadno dojít k osudovým omylům, je na bledni.

Uprchlíci, kterým byl azyl povolen, jsou dánské vládě z celého srdce vděční. Radost po opětovném zařazení do normálního života je opravdu velká. Proč po normálním zařazení, copak bylo před tím něco nenormálního? Každý uprchlík si musí počkat na výsledek řešení, který se týká jeho osoby, kdy si policie ověřuje pravdivost údajů. Za tuto dobu se pohybuje mezi dvěma - třemi týdny jako uprchlík v iso-

laci, totiž ve vězení. Jsou to jeho méně radostné dny, které však utíkají, až jednoho dne opouští brány vězení a jeho věci jsou mu vráceny. Je to veliký okamžik, kdy si bere svůj uzlíček a sedá si do vozu, který ho doveze na pomocnou charitativní organizaci starající se o zahraniční dělníky a též uprchlíky věcně i finančně. Tak na př. Tito mohou dostat zimník. Dostanou též nevelké kapsenky. To vše až do doby, než si začne sám vydělávat. Pak pomoc končí a uprchlík si vše platí z výdělku.

Organizace Dansk Flyghningehjælp pomůže uprchlíkovi nejvíce tím, že pro něho najde práci. Obyčejně k tomu dojde za několika dnů. Mezitím je uprchlík ubytován obyčejně v pensionu, kterých je v Kodani velké množství. Tam dostává taky celodenní stravu, ve volném čase si prohlédne město a je plný nových dojmů.

Pomocná organizace platí za uprchlíka poplatek pensionu, uprchlík bydlí a stravuje se zdarma. Za pár dnů je pro něho práce nalezená a když bere první mzdu, tak už si pension platí sám. I když se organizace snaží najít pro uprchlíka práci odpovídající jeho kvalifikaci, někdy to není okamžitě možné a uprchlík dělá běžnou práci, ale jakmile se příhodné místo najde, je mu hned nabídnuto. Tak svářeči už dělají ve svém oboru, automechanik v autodílně, geometr vyměřuje, technik je v konstrukční kanceláři. Osoby, které měly doma méně stále zaměstnání nebo bez dobré znalosti cizích jazyků, pracují obvykle v továrně.

Jazyk je vůbec dosti velká překážka. Naši lidé umí německy nebo anglicky, ale dánsky opravdu neumí nikdo. Je to jazyk velmi obtížný. Výdělky jsou tu sice daleko lepší než doma, ale nám se chce jít tam, kde je více lidí od nás: tady Čechů nepotkáš.

A tak začíná problematika emigrace. Kam jít? Nebo nejít nikam a zůstat tady? Lidé jsou zde mírní, město hezké, podnebí ujde, ani mráz, ani horko a je blízko domů. Převážná většina čs. uprchlíků však chce dál. Jistě je hodně ovlivňuje rozhodnutí okolnost, má-li někdo v té či oné zemi příbuzné. Někteří je mají v západním Německu. Obvykle jsou to tradiční přistěhovatelské země: USA, Kanada, Austrálie a snad i Argentina. Ze všech těchto zemí je Kanada nejžádanější.

S Kanadou jsou ovšem jistě potíže. Je to velmi dlouhá doba čekání. Do dvou let a má-li někdo příbuzné za necelý rok. Kdo však má opravdový zájem, ten počká. Austrálie je vyřízená za 4-6 měsíců. Nejvíce lidí zde mrzí, že za ty dva roky by se už naučili mluvit anglicky, šli by se s prostředím a že všechno zde v Dánsku je jen provizorium. Budou se učit dánsky, aby to zas zapoměli. Ovšem i mzdy jsou tu nižší než v Kanadě.

Muži mají 7-10 dánských korun na hodinu. Kurs je jeden Kanadský dolar stojí 6,40 dánských korun. Při 45 hodinovém pracovním týdnem se dá vydělat asi 250 Kanadských dolarů za měsíc. U zahraničních dělníků daň ze mzdy však tvoří v průměru 20%. Po běžných výdajích zůstane ze shora uvedené výše platu měsíčně asi 70 dolarů, u těch co vydělávají méně jen asi 30. Záleží tedy na tom, kolik se musí nezbytně vydat, bez čeho nelze existovat. V Kanadě by mělo pravděpodobně zbýt víc. Velmi má proto přijímají pracovní a životní podmínky v Kanadě. Jednou z častých otázek je délka a tuhost kanadské zimy, má-li tato vliv na zaměstnanost.

V přítomné době je v Dánsku, lépe řečeno v Kodani, přes dvacet uprchlíků z československa. Pisatel tohoto článku je snad prvním z nich a je žadatelem o emigraci do Kanady. Každý zájemce by byl rád, kdyby to bylo co nejdříve, aby už byl konečně na místě, nějak se definitivně usadil a našel druhý domov.

DOPIS ZE ZÁPADNÍ AFRIKY

Lidé na pobřeží západní Afriky.

Dokončen Dopis z Afriky

Za vesnici vkusná tabulka ukazující cestu k poště a úředníku gubernementu, silnice se rozšiřuje, je posypana žlutým pískem a najednou uvidíte před sebou velký krásný park, anglické trávníky, rondony květin a ozdobných keřů, po pravé straně typická anglická úřadovna, jakou nalézáte ve všech anglických koloniích, též v Indii a vzadu krásné pohodlné bungalovy s anglickou vlajkou. Dion nás velmi vřelým přivítal a poskytl nám všechny pro naši cestu nutné informace. Z bungalovu je krásný rozhled na vzdálené pohoří, je to krásná švýcarská scenerie uprostřed džungle. Vidím v tom rozum, nejen, že Dion poskytuje krásné a zdravé bydlení, stupňuje jeho sebevědomí a jsem jist, že i ten nejrebelantnější domorodec ztratí odvahu, jakmile vkročí do tohoto ráje.

Ríci něco o černoších, není tak lehké, neb v A.O.F. (Francouzské západní Afriky) žije mnoho kmenů od sebe se lišících nejen vzezřením, ale i charakterem i inteligencí. Bude snad nejlépe, uvedu-li několik momentek.

Mluví různými od sebe úplně odlišnými jazyky, takže domorodci různých kmenů, neznají-li náhodou stejné nářečí, mluví mezi sebou některou evropskou řečí. Velmi rádi, i když jsou z jednoho kmene, mluví na ulici velmi hlasitě francouzsky a oslovují se pak mezi sebou Monsieur.

Chcete-li pochopit domorodce, a chcete-li s ním správně jednat, musíte si ujasnit, že jest vlastně velké dítě. Jak jinak si dovedete vysvětlit, že vidáváte na ulicích často chlapy jak hory, držící se za ruce jak malé děti. Žertem si získáte jejich důvěru, cit pro zodpovědnost jim většinou schází, stejně jako vděčnost. Pro samostatnou práci dají se málokdy upotřebit, musí být kontrolováni, pracují jen když musí. Dají se vycvičit ke konání jistých opakujících úkonů, které Vám pak dělají dobře, dokud se nevyskytne nějaká překážka, neboť pak jsou úplně bezradní.

Boy v dakarském hotelu, nesl p. Heinzevi snidani a stál před jeho dveřmi jako hromádka neštěstí. Vysvětloval mi obšírně, že p. Heinz si objednal na tři čtvrtě sedm snídaně a teď již klepe prý deset minut a massa neotvírá. Upozornil jsem jej, že je slyšet p. Heinze v přilehlé koupelce a že ho patrně neslyší a poradil jsem mu, aby kávu určenou pro p. H. přinesl do mého pokoje a p. H. za 10 minut druhou, kdy p. H. bude již jistě vykoupan. To prý nejde, poněvadž já jsem si objednal čaj a p. H. kávu. Řekl jsem mu, že vyjimečně mi může dnes servírovat kávu a přistě zase čaj. To nejde, minil ztrápeně, poněvadž neví, zda-li massa bude chtít můj čaj, místo objednané kávy. Poradil jsem mu, že když můj čaj ještě zde nemá, může přece p. H. donést též kávu. Teprve teď se mu to rozběhlo, a celý šťastný nad rozřešením tak těžkého problému mi s úsměvem servíroval kávu původně určenou pro p. H.

Koupil-li domorodec plimsolky, ihned vytáhne šněrovadlo, neboť nač by se zbytečně namáhal se šněrováním? Mysleli jsme proto, že jim práci a sobě šněrovadla ušetříme, budeme-li jim dodávat plimsolky bez nich. Avšak chyba lávky, domorodec plimsolky bez šněrovadla jednoduše nekupoval. Naše kalkulační oddělení začalo z úsporných důvodů udělati plimsolky se čtyřmi kroužky, místo jako doposud s pěti, souhlasili jsme, neb jsme uvažovali, že domorodci, který šněrovadlo nepoužívá, bude to úplně lhostejné, kdepak, trvají na plimsolkách pětikroužkových a konec. Jeden z našich prodávaců v Abidjanu se zvucným jménem Anatol prodával poměrně mnoho drobného zboží, zajímalo mne to ovšem velmi, jak to dělá. Jednoduše si překlátil naše drobné zboží tak, aby si to domorodec zapamatoval a

toto označení již vysvětlovalo u potřebení dotyčného zboží. Slyšel jsme následující rozhovor: "Teď máš krásné boty, musíš si ještě koupit medikament aby zůstaly zdravé, malá krabička stojí pouze Frs. 1.- a větší Frs. 2.- Máme hnědý pro hnědé boty a černý pro černé". "Dobře, moje černé jsou již starší". "To nevadí, podotkl Anatol, náš medikament udržívá též starší boty". "Tak dobře, zabal mi oba".

O jednom agentovi, jehož po hostinství jsme požívali dva dny, se tvrdí, že má prý štěstí na dobré bove, přesvědčil jsem se, že je to jen jeho moudrost udílet rozkazy tak, aby si je domorodec lehce zapamatoval. Při snídani řekl boyovi, vyříd kuchařovi, aby připravil k obědu chop nombr 1 a k obědu chop nombr 4. To byl celý jeho denní rozkaz pro kuchaře. Sestavil jednoduše pořadí pro obědy a večere, počítal a napsal je kuchařovi v jeho domorodé řeči, s patřičnými vysvětlivkami a neměl zapotřebí dlouhých hovorů s kuchařem a tento byl rád, že všechno má černé na bílém. I jinak se snažil, tento agent, rozkazovat tak, aby si to boy mohl lehce zapamatovat. Pozval si 3 mladší spolupracovníky, Evropany na drink, aby si s nimi soukromě povykládal. Boy jim servíroval whisky, neb cizano mícháné s minerálkou perriel, která je dosti drahá, kdežto sodu dostává od firmy za výrobní náklad. Vytykal mu to následovně:

"Pamatuj si, když přijdou na drink big man, jako tito dva, neb big man od Tekapo? (Texaco) neb jiný big man, pak doleješ whisky z láhve, která má big bell a tím druhým z obyčejné láhve. Pamatuj si tedy big man z láhve, která má big bell. To si ovšem lehce zapamatuje. Domorodec je přesvědčen, že běloch všechno dovede, a neuvažuje proto o novodobých možnostech, které nalezá u bělocha, považuje to za samozřejmé, že elektrika svítí a vaří, frigidair chladí, že se lítá ve vzduchu jako pták a nesnaží se ani to pochopit. Vysvětluje si to jednoduše všemohoucností bělochů. Vyprávěl mi přítel, že boy, kterého má již řadu let, večer co večer mu přichystal koupel, noviny, cigaretu, drink a natočil místní stanici v radiu, jako věci úplně samozřejmé, nejméně již dva roky. Jednoho večera volá boy celý potěšený "Massa, massa, rychle!" Agent přišel do pokoje a vidí polekaného boye u radia, Massa, představ si jen tento Tvůj kastlík mluví přesně naší řečí, tak jako já, kuchař a všichni jiní, jak je to jenom možné? Co se stalo: místní ozhlas začal vysílati hodinku pro domorodce. Pokud, "skříňka" mluvila a zpívala anglicky, považoval to za samozřejmou věc, o které vůbec nepřemýšlel, avšak když začali mluvit jeho řečí, pak byl div světa, a nemohl to jednoduše pochopit. Příslušnost k jednotlivým kmenům je na venek označována zářezy v obličejí. Jeden kmen má tři kolmé, jiný dva kolmé a tři vodorovné atd. U domorodců panuje mnohoženství. Matka kojí dítě až tři roky, neboť mléka nemají, potravu se v horku a vlhkým vzduchu rychle kazí, takže i tak je úmrtnost dětí značná. Děti jsou majetkem domorodce, pomáhají v domácnosti od malíčka a též při polních pracích, děvčata přinesou rodičům peníze, když se vdají. Matka pokud kojí, nemůže roditi a po celou dobu nemůže pomáhati v hospodářství, o které se starají výhradně ženy a děti. Proto každý domorodec se snaží mít více žen, pokud ovšem na to stačí jeho finanční prostředky. Za ženu se platí 600-1200 Frs. plus jedna kráva, 4 ovce a podobně. Vedoucí našeho bazaru v Dakuru oženil se minulého měsíce a dal za ženu dokonce Frs. 1700.-, je prý ze vznešeného rodu. Na moji poznámku, že musí se teď hodně snažit, aby si mohl brzy koupit druhou, minil, že nemůže ještě dlouho na to pomyslet, neboť první byla velmi drahá.

Vdova s dětmi, nebo žena, kte-

IDETE NA SVETOVOU VYSTAVU

Již během 1964 sezony jsem pronajímal pokoje ve svém rodném domě návštěvníkům Světové Výstavy. Dům jsem pro ten účel zvláště upravit. Na základě oznámk v krajském tisku přišlo ke mně mnoho krajanů, kteří byli spokojeni jak s ubytováním, tak s rozumnými cenami, které jsem žádal.

Letos, poslední rok výstavy, budu opět pronajímat pokoje ve svém domě, který jest položen v klidné residenční části Flushing blízko výstaviště. Nechte proto tráviti svůj letošní pobyt v New Yorku u krajanů? Budete bydlet pohodlně v přátelském prostředí a za polovinu cen žádaných v hotelech a motelech v tomto okolí. Nebudete mít problém s parkováním a na výstavišti budete během několika minut.

Dotazy v češtině, slovenštině nebo angličtině odpovím obratem. Pište na

Mr. Josef Bůbník
29-14 163 Street
Flushing, N.Y. 11358

PRAHA, VÍDEŇ,

BENATKY

POUZE \$439.00

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,

(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

YAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTÁŘ

347 BAY STREET

Suite 210

Toronto 1

Tels.: EMpire 8-5536 - 927-1196

UVAŽOVALI JSTE O TOM, PROČ

V KAMPELIČCE

našem krajském peněžním ústavu
požívajícím všech výhod zvláštního
zákona provincie Ontario

MŮŽETE

za své bezpečně uložené a pojištěné úspory

OBDRŽETI

ÚROK 4 A 1/2% ROČNĚ?

NAVŠTIVTE NÁS

CZECHOSLOVAK /TORONTO/ CREDIT UNION
740 SPADINA AVE., TORONTO 4

Telefon: 925-0557

Pondělí a středa 7-9 večer

Sobota dopoledne 10-1

Ak chcete koupit nebo prodat
nehnutečnosti v Torontu

obratte sa na

MICHAEL J. DAVID

Realtor

1 Sorauren Ave. pri Queen W.

Telefon 533-2288

VEŠKERÉ OPRAVY
chesterfieldů a čalouněného
nábytku provede Vám

PAVEL ČERNÝ

ROZPOČTY ZDARMA

537-5592

Připravujete se na cestu kamkoliv, nebo plánujete pozvat své
drahé z Československa?

LETADLEM MIAMI pouze \$154.00

" MEXICO " \$199.00

Zavolejte neb navštivte Mrs. L. VESELY

VESELY & GREBEN
TRAVEL AGENCY

360 Bathurst St.

Toronto 2B

Tel. EM. 3-4366

LE CORBUSIER MRTEV

Jeden z největších architektů tohoto století, Charles-Edouard Jeanneret, lépe známý pod jménem Le Corbusier, zemřel v Paříži ve věku 78 let. Le Corbusier se narodil v malé švýcarské vesničce, kde jeho otec byl hodinářem, studoval v Berlíně a v roce 1922 se usadil v Paříži, kde ztrávil většinu svého života. Jeho vliv na architekturu je hluboký a trvalý, a zasáhl do téměř všech zemí. Jako příklad stačí uvést, že budova Spojených národů v New Yorku nápadně připomíná budovu ministerstva školství v Rio De Janeiru, kterou Le Corbusier s několika spolupracovníky navrhl v r. 1936.

8 DNÍ VE VESMÍRU

Astronauti Gordon Cooper a Charles Conrad přežili, zřejmě bez následků, osmidenní cestu ve vesmíru a vysloužili Spojeným státům potdesek celého světa, včetně Moskvy. Co je nepochybně důležitější, přiblížili cestu na měsíc. Není vylučeno, že Spojené státy se o tuto cestu pokusí již v roce 1968.

LISTOPADOVÉ VOLBY

Mnozí se náznačky, že mnister-
ský předseda Pearson vypíše vol-
by na listopad. K tomuto rozhod-
nutí zřejmě přispěla Pearsonova
cesta po západní Kanadě a vý-
sledek Gallupova výzkumu veřej-
ného mínění, který údajně silně
favorisuje liberální stranu.

ČITANKA

V minulém čísle jsme upozor-
nili na "Čitanku", kterou vydala
Rada Svobodného Českoslovens-
ka. Jde o skutečnou pokladnici
naší literatury, kterou vybrala Ja-
rmila Uhlířová. Čitanka je krás-
ně upravena (vazbu upravil Prof.
Ladislav Sutnar) a byla vytiště-
na za spolupráce Dr. Máši Bro-
ftové nakladatelství Tipografia
della Pontificia Università v Ri-
me. Tato kniha je neocetitelnou
pomůckou k udržení rodné řeči,
v naší mladé generaci. Vřele do-
poručujeme. Abychom čtenářům
ulehčili práci itiskneme o b j e d-
návkou, kterou možno vystříhnout
a zaslat Radě Svobodného Čes-
koslovenska.

PROCK INSURANCE AGENCY

14 Conrad Avenue Toronto 4

Tel. 537-2631

AUTO - POŽÁR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

EVROPSKÁ LÉKARNA
posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

L. LUNSKÝ OPTIK

Prohlídky očí

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

Československé Národní
Sdružení v Kanadě
Odbočka v Hamiltoně,
srdečně Vás zve na

PIKNIK

Který se koná na farmě u Br.
H. Obra, a Br. L. Urbana.
V neděli 12 září 1965.

Začátek již v dopoledních
hodinách.

O dobré jídlo a občerstvení
všeho druhu náležitě postaráno.
Wolleyball, společné hry,
závodů o ceny, střelení do terče,
a různé jiné atrakce budou pro
Vás nachystány.

Věnujte tuto neděli pro svoje
zotavení a potěšení,
přijďte mezi své přátele
a známé.

Těší se již na Vás,
Členové Odbočky Č.S.N.S.